

”Enda er ikke alle jomsvikingene døde.”

Den gamle sliteren Peder Simonsen, Grasmyr,

forteller om fangst og fiske,

gårdsbruk og kommunepolitikk.

Det høres eventyrlig ut at en og samme mann har drevet hvalfangst på Finnmarkskysten, Bjørnøy-fiske, Lofot-fiske, flyndrefiske - notfiske i de fleste fjordene i Troms fylke og for Haugesund, vært rydningsmann og herredsstyremedlem i 32 år. Men dette er sannferdig eventyr som den 68 år gamle Peder Simonsen, Grasmyr, forteller om seg sjølv.

Den bredskuldra gamle, friske kjempekaren forteller med et smil om dager og år i arbeids slit på hav og land - forteller i en hverdagslig tone. Slik var det - og vi var glad, og fornøyd.

Kvalfangst i Finnmark og på Bjørnøya.

En gang var vi over fem måneder på en kvalfangsttur til Finnmark-kysten, forteller Simonsen. På den tida, avliva vi 171 kval. Det ble en lang og ytterst krevende arbeidsdag for attenåringen. Men du ser det måtte gå. Sjefen var streng, men rettferdig.

Fortjenesten? sa du. Det ble 8 - 9 hundre kroner for fem mndr.'s slit med roing, tauverk og kvalspekk. Vi hadde 120,- kr. mndn. og fri kost og prosent av fangsten.

Flere turer var vi også med til Bjørnøy-feltet, første turen i 1905. Vi bygde ny kvalstasjon der. Første gangen var vi borte over fire måneder. Turen begynte i mai så vi hadde sommeren for oss der oppe, det var rikt fugleliv, mye egg - og vi tjente godt.

Fiske og fiske.

Med hensyn til fiske, så har jeg drevet mange slag, sier Peder med hevet røst. Minnene legger ungdomsild i fortellinga. Fiske i småbåt og med seilskøyter; i åpne båter og dekkfarkoster. Jeg har drevet fiske i Finnmark og Lofoten, deltatt i sildefisket for Haugesund for ca 35år siden. Tre turer gikk det godt, og vi hadde bortimot kr. 2000,00 i brutto lott. Det var mye penger i den tida.

Drev dere med land-not?

Bare ett år drev vi med landnot der sør, men her i Troms-fylke har jeg vært med å kasta i de fleste fjordene. I den tida hadde vi seiljakt til lossement og notbåtene og notgavlene måtte vi slite oss fram på med årene. Det var hurrarop og kapproing hver eneste dag! I Lofoten har jeg vært med og drevet med garn og line og ett år med flyndregarn - merkelig nok

Rydningsmann og Gårdbruker.

Så har du og vært gårdbruker?

Ja. jeg begynte i ung alder å rydde og bygge på «Fredheim», som har vært vår heim. Der har jeg tatt opp mange mål jord med handmakt og gravd flere hundre meter grøft og lagt igjen uten å ha hatt hest. Dessverre var det ikke bureisning i den tida vi tok til med mark og skog. Men nå ruller slåmaskinen der det før var stubber og stein og skog.

Hvordan var skoleforholdene i Lenvik for 50 – 60 år siden?

Den første skolen jeg gikk på var holdt på et stort kjøkkenloft. Det knaket i gulvet når vi gikk - og det var lågt under taket. For å komme ut og inn måtte vi store gutta gå krumbøyd gjennom døra. I det heile var det elendige skoleforhold på Senja i den tida. Men vi hadde utdannede lærere. Han eg husker best er Jakob Nilsen fra Evenskjær. Det var en mann som satte merker etter seg i de kretser der han skolte. Høg og kraftig var han - og streng og rettferdig. Han tålte ingen avvikelser eller sidesprang i skolestua. Slike skolehus som det er nå, fantes ikke i den tida. Utviklinga når det gjelder skoleforholdene har gått fort fram siden. På alle måter er det bedre nå, skyter Simonsen inn. Det var skralt for fiskerne i den tida. JEG har vært med på å selge fisk til russiske oppkjøpere i Mehamn for 5 øre kiloet. De norske oppkjøperne bød oss 4 øre.

Hva har du sett som din viktigste oppgave i kommunepolitikken de vel tretti år du har vært med i herredsstyret.

Det er skattespørsmålet, sier Simonsen bestemt og med ettertrykk. Min oppfatning har hele tida vært at de som har penger skal betale sin skatt. Men dessverre, mange skulker unna i Lenvik. Straks etter krigen da det ble etablert et lovlig herredsstyre, hadde vi ca. 400 såkalte skattesnytere. Noen har ordnet seg med kommunen, men det er en hel flokk igjen. Og jer er så fri å sei at det har manglet vilje til å betale. Jeg har gått i bresjen for at slike folk skulle en slå ubønhørlig ned på , men det er ikke blitt gjort, og det er en stor feil etter mitt syn. Og følgen er at vi sleper på flere hundre tusen i skattefordringer. Og kommunen er fri for midler til enhver tid. Jeg har gjentatt det atter og atter, og seier det igjen i dag. Lenvik har vært en velstandskommune hvis alle har betalt sin skatt - og betalt i rett tid.

Du mener altså at det er noen som med vilje unndrar seg å betale skatt av den inntekt de har?

Ja, ja! sier Simonsen og hever røsten kraftig! Det har jeg atter og atter sagt. Og da ingen har motsagt dette, regner jeg med at det er falt i god jord, slutter han.

Sthd.

Senjens Blad 24.08. 1954.